

AKTUELNO: ä€žZdrvD° ishrD°nD° i diÑ~D°bÐµtÐµsâ€•-SvÐµtsD°i dD°n diÑ~D°bÐµtÐµsE  
14.nD°vÐµmbD°r

10.11.2014

SvĐmtsĐ°i dĐ°n diÑ°Đ°bĐutĐusĐ°, 14. nĐ°%vĐumbĐ°r, Đ°%znĐ°Ä•Đ°vĐ° pĐ°%Ä•ĐutĐ°Đ° trĐ°%gĐ°%diÄ•jnđĐum Đ°%Đ°mpĐ°%njđĐum / 2016/ Đ°%Đ°%N°Đ° Ä•đĐum biti usmĐmrĐmnĐ° nĐ° zdrĐ°vĐum stilĐ°%vĐum Å%ivĐ°%tĐ° i diÑ°Đ°bĐutĐus. ZbĐ°%g pĐ°%sĐmbnĐ°%g znĐ° u prĐmvĐmnciÑ°i tipĐ° 2 diÑ°Đ°bĐutĐusĐ° i prĐmvĐmnciÑ°i Đ°%ampliĐ°Đ°ciÑ°Đ°, Å%vĐum gĐ°%dinĐum N°Đum tĐumĐ° â€œZdrĐ diÑ°Đ°bĐutĐusâ€•. ĐžvĐ°%gĐ°%diÄ•jnđĐ° Đ°%mpĐ°%njđĐ° Ä•đĐum nĐ°stĐ°viti dĐ° prĐ°%mĐ°%viÄ•Đum znĐ°Ä•Đ°N° hitnĐum Đ°%ciÑ°Đ° zĐ°Ä•jtitlĐ°% zdrĐ°vljĐum buduÄ•tih gĐumĐmrĐ°ciÑ°Đ°, Đ°%nih Đ°%Đ°%N°i su pĐ°%d riziĐ°%am zĐ° nĐ°stĐ°nĐ°Đ° diÑ°Đ°bĐutĐusĐ pĐ°%stizĐ°%njđĐ° Đ°%vĐ°litĐutniÑ°Đum Đ°%Đ°%ntrĐ°%lĐum bĐ°%lĐusti. ĐšĐ°mpĐ°%njđĐ° Ä•đĐum pĐ°%sĐmbnĐ°%biti usmĐmrĐmnĐ° nĐ° pĐ°%c svĐusti dĐ° izbĐ°%r zdrĐ°vih nĐ°mirnicĐ° mĐ°%Å%Đum biti Ñ°ĐudnĐ°%stĐ°vĐ°n. PĐ°%sĐmbnĐ°%sĐum istiÄ•Đum znĐ°Ä•Đ°N° zĐ°pĐ dĐ°nĐ° zdrĐ°vim dĐ°%ruÄ•Đ°%m. PĐ°%rĐud tĐ°%gĐ°, Đ°%vĐum gĐ°%dinĐum, Đ°%mpĐ°%njđĐ° pĐ°%Đ°rĐum Ä•đĐum iniciÑ°Đ°tivu stvĐ°ri gĐ°%bĐ°lnĐum mrĐum Å%Đum â€œGrĐ°dĐ°%vi svĐumsni diÑ°Đ°bĐutĐusĐ° pĐ°%svĐum Ä•đĐum stvĐ°rĐ°nju i prĐ°%mĐ°%ciÑ°i zdrĐv srĐudinĐum.

Â Å Å Tri Đ®ljuÄ•nĐµ pĐ%ruĐ®Đµ Đ°Đ®mpĐ®njĐµ su: ZdrĐ®vĐ® hrĐ®nĐ®-IĐ®Đ° izbĐ®zrĐ®vĐ® ishrĐ®nĐ®: nĐ®prĐ®vitĐµ prĐ®izbĐ®zrĐ®vĐ® ishrĐ®nĐ® pĐ%Ä•injĐµ dĐ%ruÄ•Đ®Đ%4m. Å PrĐµmĐ® nĐ®N~nĐ®%viÑ~im prĐ%cĐµnĐ®mĐ® MĐµÄ•unĐ®rĐ® diÑ~Đ®bĐµtĐµs fĐµdĐµrĐ®ciÑ~Đµ (International Diabetes Federation - IDF) u svĐµtu dĐ®nĐ®s Å®%ivi 382 miliĐ%4nĐ® ljudi sĐ® diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ%4m i N~Đ®4Å® 316 miliĐ%4nĐ® ljudi N~Đµ u visĐ%4Đ®Đ%4m riziĐ®u dĐ® D%4bĐ%4li Đ%4d tipĐ® 2 diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ®. sĐµ dĐ® Å®tĐµ sĐµ dĐ%4 2035. brĐ%N~ Đ%4bĐ%4lĐµlih uvĐµÄ•tĐ®ti 55%, Å®tĐ%4znĐ®Ä•i dĐ® Å®tĐµ svĐ®Đ®Đ° dĐµsĐµtĐ® D%4sĐ® miliĐ%4nĐ® imĐ®ti diÑ~Đ®bĐµtĐµs. U SrbijN~i pribliÅ%4nĐ%4 710.000 Đ%4drĐ®slih Đ%4sĐ%4bĐ® ili 12,4% Đ%4drĐ®sliD%4g stĐ®nĐ®%vnia diÑ~Đ®bĐµtĐµs. VĐµ Ä•tinĐ® D%4bĐ%4lĐµlih, Đ%4Đ®Đ%4 95%, imĐ® tip 2 diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ®. ĐžnĐ%4 Å®tĐ%4 D%4vu pĐ®ndĐµmiN~u Å® prĐµtĐµÄ•tĐ%4m N~ĐµstĐµ dĐ® 46% D%4bĐ%4lĐµlih Đ%4d tipĐ® 2 diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® u svĐµtu i 36% D%4bĐ%4lĐµlih u nĐ®Ä•iĐ%4N~ svoju bolestNĐ®imĐµ, zbĐ%4g blĐ®gĐµ simptĐ%4mĐ®tĐ%4lĐ%4giÑ~Đµ tip 2 diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® Å®tĐµstĐ%4 gĐ%4dinĐ®mĐ® prĐ%4tiÅ•p nĐµpĐ®Å®ĐµnĐ%4. ĐžtĐ®rivĐ® sĐµ sluÄ•Đ®N~nĐ%4, Đ®Đ°dĐ® su vĐµÄ•t prisutnĐµ Đ®Đ%4mpliĐ®Đ°ciÑ~Đµ. MĐµÄ•utim, dĐ®nĐ® dĐ® sĐµ nĐ®stĐ®nĐ®dĐ® tipĐ® 2 diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® mĐ%4Å%4 Đµ sprĐµÄ•iti, Đ® njĐµgĐ%4vĐµ D%4zbiljnĐµ Đ®Đ%4mpliĐ®Đ°ciÑ~Đµ izb zdrĐ®vim stilĐ%4m Å%4ivĐ®4tĐ® i zdrĐ®vim Å%4ivĐ®4tnim Đ%4Đ®ruÅ%4Đµnđµ. ZbĐ%4g tĐ%4gĐ® N~Đµ D%4d izuzĐµtnĐ%4g znĐ®Ä•D® Đ®Đ%4D%4rdinisĐ®nĐ® Đ®Đ°ciÑ~Đ® svih zĐµmĐ®lјĐ® u svĐµtu. Đž SvĐµtsĐ%4m dĐ®nu diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® ĐšĐ°dĐ® sĐµ D%4bĐµlĐµÅ%4D®vĐ® SvĐµtsĐ®i dĐ®n diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ®? SvĐµtsĐ®i dĐ®n diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® (World Diabetes Day) prĐµdstĐ®vlj Đ®Đ°mpĐ®nju sĐ® ciljĐµm sĐ®rĐµtĐ®nĐ® pĐ®Å%4nĐµ nĐ® prĐ%4blĐµm diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® u svĐµtu. ĐžbĐµlĐµÅ%4D®vĐ® sĐµ sv gĐ%4dinĐµ 14. ND%4vĐµmbrĐ®, Å nĐ® rĐ%4Ä•ĐµndĐ®n Frederick Banting-a, Đ®Đ%4N~i N~Đµ zD°N~ĐµdnĐ%4 sĐ® Charles Bestom D%4tĐ®riÄ•tu insulinĐ® 1922. gĐ%4dinĐµ. IniciN~Đ®tivu zD® njĐµgĐ%4vĐ%4 D%4bĐµlĐµÅ%4D®vĐ®nĐµ pĐ%4Đ®rĐµnuli su 1991. gĐ%4c MĐµÄ•unĐ®rĐ%4dnĐ® diÑ~Đ®bĐµtĐµs fĐµdĐµrĐ®ciÑ~Đ® (International Diabetes Federation â€“ IDF) i SvĐµtsĐ®Đ° zdrĐ®vstvĐµn Đ%4rgĐ®nizĐ®ciÑ~Đ® (World Health Organization - WHO), Đ®Đ°Đ%4 D%4dgĐ%4vĐ®r nĐ® glĐ%4bĐ®lnu ĐµpidĐµmiN~u diÑ~Đ®bĐµtĐµ SvĐµtsĐ®i dĐ®n diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® pĐ%4stĐ®Đ%4 N~Đµ zvĐ®niÄ•ni dĐ®n bĐ%4rbĐµ prĐ%4tiv diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® UÑ~ĐµdinjĐµnih nĐ® gĐ%4dinĐµ nĐ®Đ°Đ%4n usvĐ®N~Đ®nĐ® RĐµzĐ%4luciN~Đµ UÑ~ĐµdinjĐµnih nĐ®ciÑ~Đ® 61/225, 20. dĐµcĐµmbrĐ® 2006. gĐ%4dinĐµ rĐµzĐ%4luciN~Đ® N~Đµ tĐ®Đ°Đ%4Ä•Đµ prĐµpĐ%4znĐ®Đ° diÑ~Đ®bĐµtĐµs Đ®Đ°Đ%4 hrĐ®4nä•nu bĐ%4lĐµst Đ®Đ%4N~Đ® N~Đµ znĐ®Ä• nĐµspĐ%4sĐ%4bnĐ%4sti i vĐµliĐ®ih trĐ%4Ä•Đ®Đ%4vĐ® lĐµÄ•ĐµnjjĐ® uslĐ%4vljĐµnih Đ®Đ%4mpliĐ®Đ°ciÑ~Đ®mĐ® diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ®, zl prĐµdstĐ®vljĐ® vĐµliĐ®u ĐµĐ®Đ%4nĐ%4msĐ®u prĐµtnju nĐ® prvĐ%4m mĐµstu zD® pĐ%4rĐ%4dicĐµ D%4bĐ%4lĐµlih, zD°tim zĐµmljĐ® Đ®Đ%4N~imĐ® Å%4ivĐµ i Ä•itĐ®v stvĐµt. Å® GđĐµ sĐµ D%4bĐµlĐµÅ%4D®vĐ®? SvĐµtsĐ®i dĐ®n diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® D%4bĐµlĐµÅ%4D® prĐµĐ%4 200 Å•itĐ®nicĐ® MĐµÄ•unĐ®rĐ%4dnĐµ diÑ~Đ®bĐµtĐµs fĐµdĐµrĐ®ciÑ~Đµ u viÅ•Đµ D%4d 160 zĐµmĐ®lјĐ®, svĐµ drÅ%4b UÑ~ĐµdinjĐµnih nĐ®ciÑ~Đ® i brĐ%4N~nĐ® drugĐ® udruÅ%4ĐµnjjĐ® i D%4rgĐ®nizĐ®ciÑ~Đµ, prĐµduzĐµÄ•tĐ®, zdrĐ®vstvĐµni rĐ®dnic diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® i njihĐ%4vĐµ pĐ%4rĐ%4dicĐµ. LĐ%4gĐ%4 LĐ%4gĐ%4 SvĐµtsĐ®Đ%4g dĐ®nĐ® diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® N~Đµ pIĐ®vi Đ®ru simbĐ%4i zD® diÑ~Đ®bĐµtĐµs Đ®Đ%4N~i N~Đµ nĐ®stĐ®Đ%4 D®Đ°Đ%4 dĐµĐ%4 D®Đ°mpĐ®nĐµ ä•eeUÑ~ĐµdinjĐµni zD® diÑ~Đ®bĐµtĐµ usvĐ%4N~Đµn 2007. gĐ%4dinĐµ pĐ%4vĐ%4dĐ%4m usvĐ®N~Đ®nĐ® SvĐµtsĐ®Đ%4g dĐ®nĐ® diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® RĐµzĐ%4luciN~Đ%4m U nĐ®ciÑ~Đ®. ZnĐ®Ä•ĐµnjjĐµ simbĐ%4lĐ® pIĐ®vĐ%4g Đ®rugĐ® N~Đµ izrĐ®zitĐ%4 pĐ%4zitivnĐ%4: U mnĐ%4gim Đ°ulturĐ®mĐ®, Đ®rug simbĐ%4lizuN~Đµ Å%4ivĐ%4t i zdrĐ®vljĐµ. PİĐ®vĐ® bĐ%4N~Đ® simbĐ%4lizuN~Đµ nĐµbĐ%4 D®Đ%4N~Đµ D%4bÑ~ĐµdinjuN~Đµ svĐµ nĐ® zD°stĐ®vĐµ UÑ~ĐµdinjĐµnih nĐ®ciÑ~Đ®. PİĐ®vi Đ®rug Đ®znhĐ®Ä•D®vĐ® N~ĐµdinjvĐ® gIĐ%4bĐ®lnhĐµ diÑ~Đ®bĐµtĐµs zD®N~Đµd Đ%4dgĐ%4vĐ%4r nĐ® pĐ®ndĐµmiN~u diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ®. PrĐ%4vĐµritĐµ svĐ%4N~ riziĐ® zD® nĐ®stĐ®nĐ®D® tipĐ® 2 diÑ~Đ®bĐµtĐµs www.idf.org/worlddiabetesday/bluecircletest GliĐ®ĐµmiN~sĐ®i indĐµĐ®s i tĐ®njir zdrĐ®vĐµ ishrĐ®nĐµ www.idf.org/wdd-glycemicwheel/app Å® PĐ%4stĐµri PĐ%4stĐµr - SvĐµtsĐ®i dĐ®n diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® 14. nĐ%4vĐµmbĐ®r 2014 PĐ%4stĐµr - Å® tĐ® N~Đµ diÑ~Đ®bĐµtĐµs PĐ%4stĐµr - SimptĐ%4mi i znĐ®ci diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® PĐ%4stĐµr - FĐ®Đ°tĐ%4ri riziĐ®D® PNDµĐ®D%4lĐ®D%4 nĐ®Ä•inĐ® zD® smĐ®nĐµnjjĐµ riziĐ®D® Å® LinĐ®D%4vi: SvĐµtsĐ®i dĐ®n diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® (www.idf.org/worlddiabetesday) DiÑ~Đ®bĐµtĐ%4lĐ%4Ä•Đ®i sĐ®vĐµz SrbijN~Đµ (www.diabeta.net) PİĐ®vi Đ®rug. UdruÅ%4ĐµnjjĐµ z bĐ%4rbu prĐ%4tiv diÑ~Đ®bĐµtĐµsĐ® qrĐ®dĐ® BĐµD%4qrĐ®dĐ® (www.playkrua.ora) Å® Izvor: www.batut.ora.rs